
Vergaderjaar 2022–2023

21 501-20

Europese Raad

CR

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 oktober 2022

Hierbij bied ik u, mede namens de Minister-President, het verslag aan van de informele Europese Raad van 7 oktober 2022.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra

VERSLAG VAN DE INFORMELE EUROPESE RAAD VAN 7 OKTOBER 2022

Op vrijdag 7 oktober jl. vond een informele Europese Raad (ER) plaats in Praag. Op de agenda stonden Oekraïne, energie en economie. De Minister-President nam deel aan deze bijeenkomst.

Oekraïne

Staatshoofden en regeringsleiders bespraken de laatste escalatiestappen van de zijde van Rusland. De leden van de Europese Raad hebben de illegaal georganiseerde schijnreferenda en de daarop volgende illegale annexatie van de Oekraïense regio's Donetsk, Loehansk, Cherson en Zaporizja door Rusland sterk veroordeeld, in lijn met hun verklaring van 30 september jl.¹ De leden van de G7 deden hetzelfde.² De leden van de ER benadrukten dat deze escalatie door Rusland de vrede en veiligheid op het Europese continent in gevaar brengt en herhaalden hun onvoorwaardelijke steun voor de Oekraïense onafhankelijkheid, soevereiniteit en territoriale integriteit en het recht van Oekraïne om zich te verdedigen. Tegen deze achtergrond bespraken de leden van de informele ER maatregelen om de druk op Rusland verder op te voeren. Zo heeft de EU snel en eensgezind gereageerd op de annexatie van Oekraïens grondgebied met de aanneming van het achtste sanctiepakket op 6 oktober jl. De leden van de ER gaven voorts aan vastberaden te zijn om Rusland in overeenstemming met internationaal recht ter verantwoording te roepen.

Militaire steun

De leden van de ER bespraken tevens de militaire steun die de EU en de lidstaten leveren aan Oekraïne. Nederland heeft, samen met andere lidstaten, gepleit voor aanhoudende militaire steun voor Oekraïne door de EU, alsook internationale coördinatie van deze steun. In dit kader heeft Nederland aangegeven dat de steun voor Oekraïne vanuit de Europese Vredesfaciliteit (EPF) moet worden voortgezet (conform motie-Sjoerdsma c.s.³). Nederland heeft in dit kader tevens benoemd dat er een oplossing gevonden moet worden om de financiële duurzaamheid van de EPF op lange termijn te waarborgen. Naar verwachting zal de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDEO) hiertoe de komende periode voorstellen doen. In lijn met de motie-Van Wijngaarden c.s.⁴ zal het kabinet pleiten voor ophoging van het financieringsplafond van het EPF. De Kamer zal hierover te zijner tijd worden geïnformeerd. Ook werd gesproken over een voorstel voor een EU Military Assistance Mission (EUMAM) ter ondersteuning van Oekraïne, dat op dit moment wordt uitgewerkt. Naar verwachting zal het Raadsbesluit over EUMAM tijdens de Raad Buitenlandse Zaken van 17 oktober a.s. worden aangenomen.

Wederopbouw en financiële steun

De leden van de ER spraken tevens over financiële en humanitaire steun aan Oekraïne. Daarbij ging bijzondere aandacht uit naar de steun voor kritieke herstelwerkzaamheden die Oekraïne op zeer korte termijn nodig heeft om de winter door te komen. Voor deze zogenaamde *winterisation*, waaronder noodoplossingen als isolatie, elektriciteit en toegang tot verwarming vallen, is nog voor eind 2022 een bedrag van 3,4 miljard euro

¹ Statement by the Members of the European Council – Consilium (europa.eu)

² G7 Foreign Ministers» Statement on the illegal annexation of sovereign Ukrainian territory – United States Department of State

³ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2499.

⁴ Kamerstuk 21 501-20, nr. 1836.

nodig. Het kabinet heeft in dit kader tijdens de jaarvergadering van de Wereldbank een gift van 70 miljoen euro aangekondigd.⁵ Over de humanitaire en financiële steun aan Oekraïne zal verder worden gesproken tijdens de internationale conferentie over wederopbouw in Berlijn op 25 oktober 2022.

North Stream I en II

Verder bespraken de leden van de ER de actuele ontwikkelingen rondom de ontploffingen bij de North Stream I en II-pijpleidingen. Zij stelden dat moedwillige verstoring van vitale infrastructuur en andere hybride campagnes een gezamenlijke respons vergt. Verder kwamen zij overeen om de weerbaarheid van en samenwerking rondom de bescherming van vitale infrastructuur te versterken.

Energie

De Russische oorlog in Oekraïne heeft aanzienlijke invloed op de energiesituatie in Europa, inclusief stijgingen in de energieprijzen en andere effecten op de economische situatie. Tegen deze achtergrond bespraken de leden van de ER de energiesituatie op basis van een *roadmap* van de Europese Commissie. Daarbij gaven lidstaten aan welke aanvullende maatregelen zij kunnen steunen. Tijdens de ER van 20 en 21 oktober a.s. zal hierover verder gesproken worden, op basis van een paper van de Europese Commissie dat op 18 oktober wordt verwacht. De Europese Commissie kijkt onder meer naar aanvullende energiebesparingsmaatregelen. Nederland heeft aangegeven dergelijke afspraken te kunnen steunen, gezien het belang van het verder terugdringen van gasgebruik en het beheersbaar houden van de gasprijs voor consumenten. Een lagere vraag kan immers bijdragen aan een lagere prijs. Bovendien draagt dit bij aan het versneld afbouwen van de Europese afhankelijkheid van Russisch gas. Ook verkent de Europese Commissie de mogelijkheid van een prijsplafond op Russisch pijpleidinggas. Nederland heeft aangegeven voorstander van deze maatregel te zijn. Dit vermindert de mogelijkheden voor Rusland om gas te gebruiken als wapen. Mogelijk kijkt de Europese Commissie ook naar maatregelen om het functioneren van de markt te verbeteren, naar de introductie van nieuwe benchmarks voor de gasprijs en naar verbeterde coördinatie bij de opslag van gas. Het kabinet beschouwt dergelijke maatregelen vanuit een constructieve grondhouding. Daarnaast wordt binnen de EU gesproken over een prijsplafond op de groothandelsmarkt van gas. Nederland heeft aangegeven zorgen te hebben over een dergelijke maatregel, vanwege de mogelijke gevolgen voor de leveringszekerheid en het wegvallen van de besparingsprikkel.

Economie

De leden van de ER spraken kort over de onzekere en uitdagende macro-economische situatie waarin we ons bevinden, waarbij een aantal lidstaten zijn nationale maatregelen om de koopkracht van huishoudens te ondersteunen heeft toegelicht. Nederland vindt het belangrijk dat deze maatregelen tijdelijk en gericht zijn, het gelijk speelveld op de interne markt niet verstoren en niet leiden tot een verdere verhoging van de inflatie. Nederland onderstreept dat het noodzakelijk is om terug te keren naar begrotingsdiscipline om de houdbaarheid van de overheidsfinanciën te waarborgen.

⁵ Kamerstuk 2022Z19336.

Overig

Staatshoofden en regeringsleiders namen positief kennis van het voorstel van de voorzitter van de ER om mevrouw Thérèse Blanchet voor te dragen als de volgende secretaris-generaal van de Raad. In lijn met artikel 240 (2) WVEU zal de Raad zo snel mogelijk stappen zetten om mevrouw Blanchet formeel te benoemen.

Toezegging plenair debat EPG en informele Europese Raad d.d. 5 oktober

De heer Amhaouch vroeg in het plenaire debat over de EPG en de informele ER van 5 oktober jl. wat de vooruitzichten zijn ten aanzien van de verlenging van de graanddeal in de Zwarte Zee. Dit *Black Sea Grain Initiative* moet per 24 november verlengd worden. Primair verantwoordelijke partijen zijn het *Office for the Coordination of Humanitarian Assistance* (OCHA) en UNCTAD namens de Verenigde Naties en Turkije, Oekraïne en Rusland. Op dit moment staan alle partijen positief tegenover een verlenging, maar dit kan nog beïnvloed worden door de actuele ontwikkelingen. Nederland en de Europese Unie moedigen een verlenging aan. Het kabinet heeft toegezegd de capaciteit van UNCTAD en *het Center for Humanitarian Dialogue*, beide betrokken bij de onderhandelingen, te ondersteunen met een financiële bijdrage.